

## Sestavuje kulturní dědictví po předcích Rozhovor s Miroslavem Hofmanem

Dnes bereme existenci užitečné webové stránky [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz) jako samozřejmost, ji protože mnozí z nás často využíváme. Miroslav Hofman, potomek volyňských Čechů, před sedmi lety se skupinou spolupracovníků realizoval svoji vizi poskytnout současné a budoucí veřejnosti nástroj k uchování kulturního odkazu našich volyňských předků. V profesním životě byl podnikatel v komunikační elektronice a dnes se věnuje robotice.

Vaše příjmení může být našim čtenářům povědomé. Můžete nám říct, jaký je váš vztah k volyňským Čechům?

Můj otec Ing. Jiří Hofman byl spoluzakladatel Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel a jeho dlouholetým jednatelem a matrikářem. Má velký podíl na reemigraci „černobylských“ krajanů, vydal několik knih a brožurek a sestavil putovní výstavy Návraty volyňských Čechů a další. Přispěl také ke katalogizaci archivu Svazu Čechů z Volyně, Žatec, po kterých zbyly sbírky z let 1870 až 1958. Tato sbírka je v Národním archivu, č. fondu 1159. Počátek mého vztahu k volyňským

Čechům hledejme ale v náhodě. Za života mého otce, jak už to bývá, jsem se nezabýval tím, na čem pracuje a čemu se věnuje. Před svým odchodem v srpnu 2011 mi odkázal zbytek nákladu knih, které sám nebo se spoluautory napsal a vlastním nákladem vydal. A zejména zbytek zásob prvního vydání Historické mapy českého osídlení na Volyni z roku 1995. Navíc jsem zdědil otcův archiv podkladů. Postupem času mi docházely souvislosti, jaké poklady se svými spolupracovníky otec pro sdružení sestavil. S manželkou jsme se rozhodli některé tituly znovu vydat, jiné jsem se souhlasem spoluautorů zveřejnil v digitální podobě. (V digitální podobě Volyňští češi v 1. a 2. odboji, Jak ten můj život šel.) Musím dodat, že jsem se dosud nestal členem sdružení, protože neumím „schůzovat“.

**Je to sedm let, co jste spustil vlastní portál Volynaci.cz. Jak vznikl?**

Vše kolem mého zájmu o příběh předků začalo záměrem vydat znovu tiskem Historickou mapu českého osídlení na Volyni. A tady jsem narazil na problém s tiskovými podklady mapy.



Kapela z Hrušvic, odhadem roku 1860.  
Zdroj: Archiv Jaroslav Urban, Inventární číslo: IV013026

## Vážení čtenáři,

v předchozím čísle Zpravodaje byla informace o konání Valné hromady spolku dne 15. 6. 2024 v hotelu Ostaš v Praze.

Valná hromada rozhodla o drobné modernizaci stanov a zvolila Celostátní výbor spolku. Celostátní výbor pak volil nového předsedu, kterým se stal Mgr. Miroslav Srbecký, a také nové předsednictvo ve složení Marek Kristian Loukotka, Ing. Jana Hiršová, Mgr. Edita Šebesta Langpaulová a Ing. Jan Pavlica. Po delším období je to pozitivní zpráva pro fungování SČVP z.s. Vedení spolku řešilo také nepříjemné záležitosti. Při kontrole členských úhrad bylo zjištěno, že členové ve vedení některých regionů neuhradili členské příspěvky za svou osobu nejpozději do 31. 3. 2024 (dle platných stanov) a členství jim 1. 4. 2024 zaniklo. O zániku členství byli informováni v průběhu června. Týká se to regionů Šumperk a Olomouc.

Se zánikem členství zanikly i volené funkce. Proto podzimní setkání členů v těchto regionech svolává na základě pověření statutárem a předsednictvem spolku Ing. Jan Pavlica. Při těchto setkáních můžete uhradit členské příspěvky na rok 2025 a zvolit si nového zástupce regionu a delegáty na Valnou hromadu SČVP z.s.

Ing. Jan Pavlica

## **Vážené členky, vážení členové, milí přátelé,**

s velkou radostí a pokorou vám píši tento svůj první úvodník jako nově zvolený předseda Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel. Je pro mě nesmírnou ctí, že jste mi 15 června 2024 svěřili tuto důležitou roli, a slibuji, že budu usilovně pracovat na tom, abych naplnil vaše očekávání a přispěl k dalšímu rozvoji našeho sdružení.

Na úvod bych rád poděkoval mému předchůdci, Miroslavu Kučerovi, za jeho dosavadní práci pro spolek a čas, který mu věnoval. Mimo to musím na tomto místě vyjádřit svůj hluboký respekt a vděk našim předkům, kteří před více než 150 lety opustili své domovy v Čechách a Moravě a vydali se do neznámé oblasti Volyně za novými možnostmi hospodaření a podnikání. Jejich odvaha, píle a odhodlání jsou pro nás neustálým zdrojem inspirace. Navzdory všem obtížím, kterým čelili, dokázali vybudovat prosperující komunity, které si uchovaly naši kulturu, jazyk a tradice. Tento neocenitelný odkaz je základem, na kterém dnes stavíme. Buďme hrdí na naše předky, hrdí na to co všechno dokázali a jakými úžasnými lidmi byli. Naše volyňské etnikum bylo unikátní v historii celého českého národa a mělo by se mu věnovat více prostoru v učebnicích historie a v médiích.

Jedním z hlavních cílů našeho sdružení je udržovat a rozvíjet kulturní dědictví, které nám naši předkové zanechali. V tomto duchu budeme i nadále podporovat a organizovat kulturní a společenské akce, které budou přispívat k posilování naší identity a k propojování všech generací Čechů z Volyně. Mým osobním závazkem je zajistit, aby byly tyto akce dostupné pro všechny naše členy a aby se každý cítil vítán a zapojen.

Dalším důležitým aspektem našeho poslání je péče o historické artefakty a dokumenty spjaté s naší historií. Naš spolek má nyní přes tisíc členů, s řadou z vás jsem měl již možnost se osobně setkat, ale většinu členů jsem zatím nepoznal. Všichni naši předci mají za sebou úžasnou minulost, řadu zajímavých příběhů a dokumentů a vzpomínek. Plánujeme pokračovat ve spolupráci s historiky a institucemi, abychom mohli uchovávat a prezentovat naše bohaté dějiny dalším generacím. Zároveň chceme rozšiřovat naše aktivity i za hranice České republiky, abychom posílili naše vazby s komunitami Čechů z Volyně po celém světě.

Velkou prioritou pro nás zůstává také rozšiřování našich řad o mladou generaci. Naším cílem je motivovat mladé lidi, aby se zajímali o své kořeny a aktivně se podíleli na činnosti našeho sdružení. Plánujeme různé programy a projekty, které jim umožní lépe poznat naši historii a kulturu a přispět k jejich osobnímu i profesnímu rozvoji.

Před námi je mnoho výzev, ale věřím, že je společně dokážeme překonat. Naše síla tkví v jednotě, vzájemné podpoře, pokoře a lásce k naší společné minulosti.

Těším se na spolupráci s vámi všemi a na společné dosažení našich cílů.

Děkuji vám za vaši důvěru a podporu. Přeji vám všem hodně zdraví, štěstí a úspěchů.

Mgr. Miroslav Srbecký - předseda sdružení



# Medailonky nově zvoleného předsednictva spolku



## **Mgr. Miroslav Srbecký, předseda**

Vystudoval Filmovou fakultu Akademie múzických umění v Praze. Dlouhé roky pracoval v Českém rozhlasu a České televizi. Nyní podniká ve vlastních společnostech ZEMĚ POHÁDEK a NORTH VIDEO. Žije v Ústí nad Labem. Má velkou rodinu s 6 vlastními dětmi. Svůj celoživotní zájem o historii volyňských Čechů nyní zintenzivnil tak, že se snaží aktivně získávat informace, příběhy, dokumenty, fotografie a další o životě našich předků, krajanů na Volyni. Ve spolku je statutární zástupce, má na starosti historii a genealogii.

## **Marek Kristian Loukotka, jednatel a 1. místopředseda**

Narodil se 30. listopadu 1981 v Žatci a nyní pracuje jako státní úředník. Je potomek volyňských Čechů. Babička Olga Loukotková, rozená Beranová, se narodila 28. dubna 1927 v Jezírku u Dubna. Mezi jeho záliby patří hudba, zpěv a dobré jídlo. Ve spolku bude působit jako jednatel a v gesci bude mít mimo jiné koordinaci věcí úředních, legislativních, byrokratických a správu výstav spolku.



## **Ing. Jan Pavlica, 2. místopředseda a ekonom**

Rodák z Jeseníku, dříve žijící v Olomouci, nyní na Břeclavsku, vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Brně. Pracoval v zemědělství, mezi jeho koníčky patří zahradničení, vinaření, cestování a četba historických faktů a románů. Do doby násilné kolektivizace vyrůstal na hospodářství prarodičů repatriovaných z Volyně na Vidnavsko. Rodina z mamčině strany pochází z volyňské obce Hlinsk. Kolem roku 2010 se stal členem spolku a od roku 2015 je předsedou regionu Brno. Jeho dlouhodobým cílem je udržovat pospolitost Volyňáků a jejich potomků, kteří jsou spojeni svými kořeny s prožitky a historií místa a doby. Byl zvolen druhým místopředsedou spolku, má funkci ekonoma a stará se o účetnictví.



## **Ing. Jana Hiršová, členka předsednictva**

Vystudovala ekonomii na Vysoké škole báňské v Ostravě. Pracuje v Praze ve státní správě. Babička z mamčině strany pocházela z Janovky a dědeček ze Špakova. Rodiče jejího tatínka pocházeli z města Šestákov, kde se narodil i on. Členy spolku byli prarodiče z mamčině strany i její rodiče, ona sama je členkou od roku 2014. Zhruba v roce 2019 převzala funkci jednatelky Moravskoslezského regionu a má na starosti členskou základnu regionu. Pomáhá s organizací celostátního krajského setkání, které je každoročně pořádáno v Suchdole nad Odrou. Na Volyňácích jí vždy fascinovaly jejich krásné a vřelé vztahy v široké rodině až do poslední praprasestřenice a také s přáteli i se sousedy. A pak také jejich ochota a vůle nezištně pomáhat druhým. K Janiným koníčkům patří setkávání se s rodinou a s přáteli, výlety s přáteli, četba, vaření i pečení.



## **Mgr. Edita Šebesta Langpaulová, členka předsednictva**

Vystudovala filmovou a divadelní vědu v Olomouci, pracovala jako novinářka a projektová manažerka. Ve spolku je od roku 2016 a od roku 2018 je v předsednictví regionu Podbořany. Iniciovala obnovení Podbořanského regionu, nakrátko obnovila Propagačně publikační komisi. Od roku 2020 do roku 2024 byla šéfredaktorkou Zpravodaje. Od roku 2020 byla v předsednictvu (předčasně ukončila členství z osobních důvodů). Od roku 2024 je opět v předsednictvu. Ve spolku má na starosti sociální síť, web, publikační činnost a pomáhá se Zpravodajem. Má rodinu, dvě děti a žije na Podbořansku.





Miroslav Hofman

Nebyly v digitální podobě. Po roce práce a za odborné redakční podpory například R. Štéra z Národního archivu, Kartografického ústavu, grafického studia, tiskárny mého synovce a dalších lidí se podařilo mít vše potřebné mít v digitální verzi, a tak nové vydání Historické mapy vyšlo tiskem v roce 2020. Zároveň s digitalizací začalo zrát nutkání zveřejnit připravenou mapu i na internetu s možností přikládat k obcím různé dokumenty a karty osob. Inspirací mi byl obdobný dobrovolnický projekt Vodnímlýny.cz. Sehnal jsem grafika, programátora, analytika struktury obsahu a zvládli jsme i další technikálie. Tým šesti skvělých lidí vytvořil fungující portál Volynaci.cz, který jsem představil na setkání volyňských Čechů v Kučerově dne 5. 5. 2018. Náklady na vytvoření stránek, zálohování úložiště dat, doménu - to vše jsem musel zaplatit z vlastních peněz.

**Portál, který bude obsahovat zajímavé informace o Volyni a volyňských Čechů, předpokládá také slušnou sbírku ověřených podkladů. Kde jste je čerpali?**

Rád bych zmínil vstřícný přístup pracovníků Vojenského ústředního archivu, který nám umožnil vyhledat ve svém registru 1. a 2. sv. války vojáky původem z Volyně. To byl dobrý základ k obyvatelstvu. Prvních 6 500 jmen vojáků volyňských Čechů pochází z VÚA. (Dnes už máme portále 27 000 osob.) Ručně jsme na mapy umisťovali 650 vesnic na podklad Google mapy. A poté trochu obřadně jsme vložili první dokument k obci Martinovka, kde se narodila moje maminka, poté stovky

dotazníků obcím z archivu mého otce a vnučce Václava Širce Jarce Barce, další. Už první verze portálu volynaci.cz byla překvapivě hojně navštěvovaná... Vladimíru Turkovi, který mě seznámil s pracovitými lidmi ze spolku i mimo, Jaroslavu Buračinskému za jeho pochybnosti a připomínky. Dnes jsou proto dvě verze. Jedna neveřejná pro testování provedených vylepšení a tu druhou už znáte. Odhaduji, že jsme od uživatelů „schytali“ několik desítek i ostrých podnětů k vylepšení.

**Jestli tomu dobře rozumím, tak fungující web s takovým množstvím spolehlivých dat je, kromě finančního zajištění, hlavně týmová práce.**

Velice si cením důvěry všech dobrovolných redaktorů a jejich času. Dobrovolní redaktori uvěřili, že pracně vznikající obsah, který vytvářejí, nechci ani já, ani žádný spolek nebo instituce přivlastnit. Dárci své domácí poklady poskytují k naskenování dobrovolným redaktorům. Redaktori věnovali zdarma tisíce hodin své pečlivé práce s jejich vložení a popisky. Během naší dnes už mnohaleté spolupráce vznikla neformální pracovní skupina. Nevydali jsme žádné stanovky, nedáváme členské příspěvky. Dodržujeme jistá redakční a etická pravidla a zejména vzájemný respekt ke komukoli, kdo je ochoten se nezištně přidat, věnovat čas, práci, své domácí poklady, informace... Rád bych poděkoval alespoň některým z nich. Marcela Kordulíkové (Ludvíkové) – některé členy spolku, kteří nashromáždili množství dokumentů a fotek

**Je nějak portál Volynaci.cz formálně provázán se SČVP?**

V Žatci dne 12. 7. 2018 došlo z iniciativy tehdejší předsedkyně spolku Dagmar Martinkové ke slavnostnímu uzavření Smlouvy o poskytnutí licence a databázových služeb pro potřeby spolku. Tím mělo být vyřešeno dlouhodobě diskutované pořízení úložiště archiválií sdružení, protože organizace za třicet let fungování také nashromáždila nemalé množství dokumentů. SČVP založilo transparentní bankovní účet pro dary k údržbě a rozvoji Volynaci.cz a byly stanoveny vzájemné závazky ke spolupráci. Účet byl však po roce zrušen a spolupráce zamrzla. Uvidíme, co přinese nové vedení. Bohužel se nám nepovedlo dosud přesvědčit některé členy spolku, kteří nashromáždili množství dokumentů a fotek

**Jeden z klenotů, který v digitální podobě najdete na [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz). Diplom báby porodní Marie Korábové. Rok: 1904, Zdroj: archiv Miroslav Macháček, Inventurní číslo: IV005445, Související obce: [Volkov](#).**

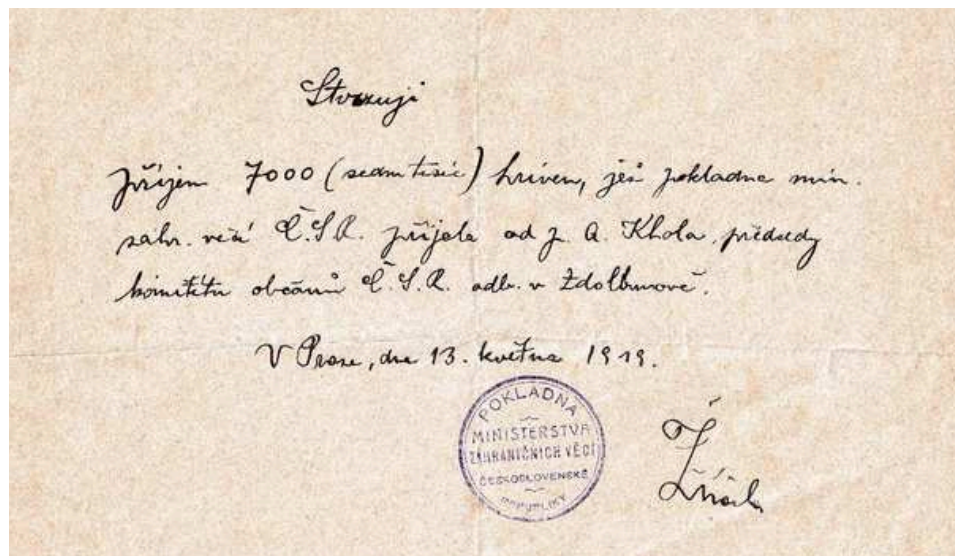


od pamětníků, aby je konečně uložili na bezpečné a zálohované místo na portálu Volynaci.cz. Mnohokrát jsme o tom společně diskutovali, realizovali jsme jejich náměty na vylepšení různých funkcí, osobně si zkusili ukládání... Ale ke zveřejnění pokladů, které od volyňáků získali, bohužel stále nedošlo. Jejich dlouholeté práce a zájmu o portál si vážím, jen mám obavu, aby jejich domácí poklady, v důvěře stále svěřované od volyňáků, jednoho dne nezmizely.

### Co na webu dnes najdeme?

Jsou k dispozici záložky základních náhledů: Mapy, Obce, Volyňští Češi, Rejstřík, Historie oblasti, O projektu. V celém obsahu je možné vyhledávat podle obcí, osob, oboru, roku a tak dál. Najdete propojené údaje o vesnicích, jejich vybavenosti, umístění na mapě a zejména doklady o jejich obyvatelích. K červenci tohoto roku zde naleznete informace a souvislosti na základě více jak 12 200 vložených osobních dokumentů, fotografií, kronik, článků, dobových dotazníků apod. Jsou vyhledatelné podle 108 tématických indexů (nebo-li "ikon"). Dále tu je více než 27 500 jmen a rodinných vazeb osob, z nich zhruba 10 000 příslušníků zahraničního odboje v 1. a 2. světové válce přiřazených k obcím. Osoby jsou doplňovány o místa narození v Čechách, usídlení na Volyni, místa repatriace v ČR a o místo posledního odpočinku. Aktuálně je již také vyhledá-

**Další z klenotů, který v digitální podobě najdete na [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz). Alexandr Khol stvrzenky Ministerstva zahraničních věcí ČSR, Praha o přijetí 7000 hřiven od Českého Komitétu. Rok: 191, Zdroj: Národní archiv, Svaz Čechů z Volyně, Žatec, karton 105, Inventární číslo: 450, Související obec: [Zdolbunov](#).**



no a umístěno přes 650 vesnic v historických mapách Volyňské oblasti v měřítku 1:100 000 z let 1923-1939 s popisy jejich vybavenosti v 57 oborových skupinách. Historické mapy můžete zvolit na podkladu současných Google mapách. Celkem je ve třech možnostech zobrazení - odkud v 19. století z Čech přicházeli, kde se na Volyni usídlili a kam se po roce 1947 do ČSR vraceli.

### Jak je to dnes s administrací webu a financováním?

Zejména zdůrazňuji, že obsah stránek Volynaci.cz stál dobrovolné redaktory tisíce hodin. O financování nákladů za služby datového úložiště, rozvoj a údržbu se starám já. Bezpečnost uložených dat je garantována placenou službou dvojnásobného zálohování společností Wedos a.s. Jen pro informaci, banky a podobné instituce využívají pro uchovávání svých dat obdobně bezpečné technické prostředky. Přístupová hesla a možnost administrace systému spravují nezávisle na mě tři moji dlouholetí spolupracovníci. Existence a funkčnost portálu Volynaci.cz tak není závislá jen na mé osobě.

### Co dělat, když bych se chtěla stát administrátorkou?

Napište nám, že máte zájem spolupracovat, na naše kontakty (viz záložka O PROJEKTU), nebo kontaktním tlačítkem na libovolné stránce

na webu Volynaci.cz. Obratem se vám ozveme. Pokud někdo projeví zájem o samostatné vkládání dokumentů nebo osob, je mu starším redaktorem přiděleno základní oprávnění a během patnácti minut dálkově provedou jednoduché zaškolení. Vložení jednoho dokumentu nebo karty nové osoby trvá do 2 minut. V evidenci máme 39 zaškolených redaktorů, nyní jich je aktivních 21.

### Co bych jako administrátorka dělala a kolik mi to zabere času? Potřebuju k tomu nějakou techniku?

Jako dobrovolná redaktorka byste měla zřejmě nějakou motivaci ve svém volném čase a zadarmo spolupracovat. A motivace bývají různé. Někdo usoudí, že své domácí poklady nebo svých známých chce v digitální podobě uchovat a zveřejnit jejich příběh. A protože je jednodušší správně popsat a zařadit archiválie vlastní rukou, přihlásí se nám, zaučí se, vloží, splní si svůj záměr a dále nepokračuje. Někteří, a není jich mnoho, pokračují vkládáním i z jiných zdrojů či dárců. (Například několik set dotazníků Jiřího Hofmana z tvorby zmíněné Historické mapy a dalších několik tisíc vložil jeden z prvních spolupracovníků Stanislav Sabol.) Co se týká vybavení, stačí standardní stolní počítač připojený k internetu. Můžeme vám zapůjčit stolní skener A4 s jednoduchým ovládáním pro okopírování podkladů do datové podoby. Ze svého počítače se přes svůj standardní webový prohlížeč (ten máte určitě i na svém počítači) přihlásíte svým přiděleným heslem do neveřejné redakční části části Volynaci.cz. Popis a uložení již naskenované fotografie nebo listiny na web zabere 1-2 minuty. Kolik času sestavování skládačky kulturního dědictví našich předků nakonec věnujete, už je jen na vás.

### Je věk administrátorů nějak omezený?

Ne, není. Nejstaršímu redaktoru Jindřichu Fialovi bylo přes 80 let a vedl si po zaškolení znamenitě. Vložil během několika týdnů 179 svých pokladů.

### Jaký je rozdíl mezi portálem Volynaci.cz a sbírkami, které má

## Národní muzeum a Národní archiv? Nedublují se?

Uvedené instituce vnímám jako bezpečné a ověřené místo k uložení originálních archiválií za peníze daňových poplatníků. Proto se posláním s dobrovolnickým projektem Volynaci.cz nedublují. Prioritně se nyní snažíme zachránit co nejvíce příspěvků z rodinných „krabic pokladů“ potomků volyňských Čechů. Čas jde proti nám. Ke spolupráci s institucemi. Zřejmě i díky otcově zásluze nám Národní archiv, Národní muzeum, Ústřední vojenský archiv na požádání vyšly vstříc. Doufám že v tomto směru dojde i k uzavření jakési formy smlouvy o spolupráci, o které se mnou dva roky pracovníci Národního muzea hovoří. Portál Volynaci.cz je dobrovolnická iniciativa nadšenců pro uveřejňování digitálních kopií archiválií s překvapivě velkým zájmem lidí z celého světa a nabízí širší pohled na kulturní dědictví volyňských Čechů. Navíc, a toho si opravdu velmi ceníme, s denní interakcí s lidmi a rostoucím počtem uložených podkladů.

## Jak je zajištěno autorské právo?

Otázka řešení autorských práv dárců může být zaklínadlem, proč podobný projekt není možné realizovat. V podmínkách dárců na stránce O PROJEKTU uvádíme: „Poskytnutím dokumentů zároveň dáváte souhlas k jejich použití pro čistě nekomerční účely (jako jsou články a osvětové publikace vztahující se k tématu), pokud výslovně neuvědíte, že si tak nepřejete.“ Proto je každý vložený dokument povinně označen v kategorii ZDROJ osobou, která podklad dobrovolně poskytla a souhlasí s jeho uveřejněním. Dále zobrazení poskytnutého dokumentu nese vodoznak inventárního čísla a pod ním je popis. Velmi pečlivě dbáme na to, aby podklady získané například od institucí měly jimi předepsaný archivační popis zdrojů.

## Jaké prameny jsou podle vás nejceněnější na Volynacích.cz?

Za nejceněnější osobně považuji provázanost všech vložených podkladů. Kolegové tomu říkají puzzle, protože jsou například k jedné osobě po letech doplňována data od různých dárců.

Představte si, že pokud vezmete v běžném archivu do ruky třeba fotografii, obvykle k ní chybí souvislosti, příběh. Kdo je na fotografii, s kým byl příbuzný, odkud pocházel, kde se usídlil, kam reemigroval, jak vypadalo jeho hospodářství a další. To způsob vazeb webu Volynaci.cz podporuje. Cením si také záznamů tzv. „orální paměti“, tedy svědectví konkrétních lidí. Díky vyplněným dotazníkům o vybavenosti obcí, které dával dohromady otec s kolektivem autorů, vznikla unikátní mapa nejen osídlení, ale i toho, co naši předkové vytvořili.

## Dá se podle vás ještě něco zajímavého vůbec najít? Nebo je něco, co podle vás na portále chybí?

Občas jsem dojatý z pokladů, které nám jsou v digitální podobě naskenovaných originálů svými majiteli svěřeny. Například příběh porodní báby Marie Mikešové (Korábové) z Volkova. Na její kartě naleznete příběh, že se v roce 1904 vydala do Prahy pro diplom „porodní báby“, aby za svůj život v okolních vesnicích Volyně přivedla na svět více než 2 500 dětí.

## Kolik přírůstků je za měsíc a kolik uživatelů, kteří si portál prohlížejí?

Počet přírůstků i návštěvnost v průběhu roku mírně kolísá. Dovolené, svátky a podobné časy oddechu se týkají i našich dobrovolných redaktorů. Za poslední rok evidujeme 256 vložených dokumentů měsíčně (cca 9 denně) a 366 osob měsíčně (12 denně). Od založení portálu 2018 k datu 6/2024 evidujeme přesně 12 078 vložených dokumentů od 1 732 dárců (ZDROJ), 27 622 založených karet osob a 1 132 jmen obcí umístěných na mapy. Z 1 132 obcí je 147 v kategorii „odkud přišli“, 244 obcí, do kterých se po 2. sv. válce repatriovali, a zbývá 747 obcí zejména na Volyni nebo, do kterých ve světě dále emigrovali (USA, Kanady, Austrálie a pod.) Pro nás jsou nejvíce motivační počty „návštěvníků“. Za poslední rok (6/2023-6/2024) prošlo touto virtuální budovou „Muzea volyňských Čechů“ 28 000 osob, (tj. 80 osob denně). Prohlédli si 288 668 stránek, to je 24 000 měsíčně a 801 denně. Průměrně každý strávil nad vyhledávanými stránkami 5 minut.

A z kterých zemí návštěvníci „muzea“ jsou? Nejvíce pochopitelně z ČR asi 86 %. A další asi 2,5 – 2 % z každé další země, například ze Slovenska, USA, Kanady, Ukrajiny, Francie, Německa.

## Co když chci stránkám nějak pomoci, ale nechci nebo nemůžu být administrátorem?

Pro nás jsou cenní uživatelé, kteří využijí tlačítka „POŠLETE NÁM - Máte k přidání archiválii nebo upřesnění údajů?“ Tlačítko najdete na každé stránce Volynaci.cz. Od zřízení této funkce roku 2022 nás touto cestou kontaktovalo a následným mailem doplnilo obsah „své stránky“ kolem 650 přispěvatelů. Od předání lakonického „máte u mého příbuzného chybu“, po předání hezkých až dojemných příběhů, fotografií, listin. Také stránky Facebook Volynaci.cz je hojně navštěvován a je zdrojem interakcí. Takřka denně tam kolegyně, dobrovolná redaktorka, přidává fotografie s výzvou „Poznáte někoho?“ I tato cesta spolupráce funguje. Často se ptám sám sebe: „A má to celé smysl?“ Naštěstí mně a kolegům spolupracovníkům může na tuto pochybnost odpovědět návštěvnost stránek projektu Volynaci.cz. Bez komerčních reklam a propagace nás zájem lidí těch 28 tisíc lidí z celého světa stále příjemně překvapuje. A myslím, že i motivuje darovat svůj volný čas.

Připravila: E. Langpaulová, foto a kódy dodal: M. Hofman

## Zajímají vás návštěvnost portálu?

Pomocí QR kódu zjistíte víc.



## Zajímají vás publikace J. Hofmana?

Pomocí QR kódu zjistíte víc.



# Piety k 81. výročí vypálení Českého Malína na Volyni

## Český Malín

Obec Český Malín byla založena na území dnešní Ukrajiny skupinou českých přistěhovalců v roce 1871. Dne 13. července 1943 byly však obce Český Malín a Ukrajinský Malín obklíčeny německým oddílem čítajícím okolo 1500 mužů. Obyvatelstvo Českého Malína vyhnali do ulic a odvedli do sousedního Ukrajinského Malína, kde je rozdělili dle věku a pohlaví. Záminkou Němců bylo jejich tvrzení, že byli údajně napadeni banderovci.

Nakonec byli muži a některé ženy nahnáni do kostela, který Němci polili hořlavinou a zapálili. Ti, kdo se snažili utéci, byli zastřeleni nebo ubiti. Většinu žen, děti a starce odvěkli zpět do Českého Malína, kde je nahnali do stodol, které následně podpálili. Osudného dne bylo zavražděno nejméně 374 Čechů a 26 Poláků v Českém Malíně. V Ukrajinském Malíně bylo celkem 132 obětí.

Po válce se někteří přeživší obyvatelé Českého Malína a osvobozené vojáky Svobodovy armády usadili v obci Frankštát na Šumperku, který byl v roce 1947 přejmenován na Nový Malín.

## Z pietního aktu v Novém Malíně

V sobotu dne 13. července 2024 od 11 hod jsme si připomněli již 81. výročí smutné události – vypálení Českého Malína na Volyni.

Pietní vzpomínka se uskutečnila na náměstí před obecním úřadem u památníku obětí v Novém Malíně za účasti pamětníků tragické události, potomků obětí této tragédie, jakož i za účasti Armády České republiky a zástupců veřejného a spolkového života naší republiky.

V rámci již tradičního průběhu pietní vzpomínky, zahájené kladením věnců, zazněla i recitace básně od autora Jiřího Rébla – Volyňského, z knihy básní: „Věrní v cizině, věrní ve vlasti“.

Po oficiální části pietní vzpomínky následovala bohoslužba pravoslavné církve, při které bylo vzpomenuáno všech 374 jmen obětí této tragédie.

V rámci pietní vzpomínky byl v budově obecního úřadu připraven doprovodný kulturní program, a to výstava fotografií z Českého Malína a výstava „Český Malín – Lidice volyňských Čechů“. Dále bylo možné zhlédnout úryvky filmových dokumentů „Místa ticha“ a „Volyňské děti“, či poslechnout si zvukové nahrávky vzpomínek pamětníků z Českého Malína, a to Josefa Řepíka a paní Antonie Kechrtové, rozené Beštové.

Pietní vzpomínka k 81. výročí vypálení Českého Malína na Volyni měla důstojný průběh a organizátoři pietní vzpomínky věří, že se za rok v Novém Malíně opět sejdem.

Texty: Mgr. Marek Štencl, starosta Nového Malína



Pieta v Novém Malíně, foto: Libor Haša

## Malínská bolest, která nikdy nepřesla

Dne 20. července 2024 jsme si v Žatci připomněli 81. výročí hrůzného válečného zločinu, jenž spáchali němečtí nacisté na obyvatelích vesničky Český Malín, kterou v roce 1870 na Volyni založili čeští vystěhovalci z Lounska, Žatecka a Rakovnicka. Díky jejich mimořádné pracovitosti, houževnatosti a v neposlední řadě také podnikavosti Český Malín v krátké době patřil mezi nejhezčí a také nejbohatší obce široko daleko. Tak tomu bylo až do osudného úterý 13. července 1943, kdy německé oddíly obsadily Český i nedaleký Ukrajinský Malín a zavraždily asi 370 jeho obyvatel – 104 mužů, 161 žen a nejméně 105 dětí. Kromě malínských přišli o život i další čtyři Češi z okolních obcí, kteří zde byli náhodou na návštěvě, a dále 132 Ukrajinců a 26 Poláků. Pietní akt k letošnímu výročí organizovaný Sdružením Čechů z Volyně a jejich přátel, region Žatec, pod záštitou starosty města a ve spolupráci s Českým svazem bojovníků za svobodu a dalšími institucemi se konal před žateckým hřbitovem u Památníku obětí Českého Malína. Ten v Žatci vznikl poté, co právě na Žatecko směřovala největší část volyňských Čechů, kteří se po druhé světové válce rozhodli vrátit do země svých předků. Po příjezdu a seřazení hostů proběhlo za zvuku vojenské hudby slavnostní pokládání věnců k pomníku. Delegace města Podbořany byla zastoupena místostarostkou Mgr. Stanislavou Čapkovou, šestičlennou delegaci z Kryr vedl místostarosta Josef Kolář.



Následovalo přivítání přítomných a představení zástupců úřadů, institucí, armády, spolků a obcí a minuta ticha za všechny oběti. Hlavní projev přednesl starosta Žatce Ing. Radim Laibl, potomek volyňských Čechů. Následovala zdravice členky předsednictva Svazu Čechů z Volyně a jejich přátel Edity Langpaulové, která ve svém emotivním projevu vzpomenukla sestru svého pradědečka Annu Křivkovou Biernatskou, jednu z obětí tragédie, upálenou v kostele v Českém Malíně. Poté proběhla smuteční bohoslužba za oběti tragédie s pravoslavným farářem Vladislavem Čejkou. Další zdravici prezentovala Ing. Olga Nepivodová za Svaz Čechů z Volyně a jejich přátel a Český svaz bojovníků za svobodu. Vzpomínková akce byla ukončena státní hymnou, poděkováním za účast všem přítomným a pozváním na následující program ve městě při příležitosti 77. výročí návratu volyňských Čechů do vlasti a 80. výročí bojů u Dukly: položení květin k bustě prezidenta Dr. Edvarda Beneše, uctění památky Libuše Mrázkové u pamětní desky a posezení v restauraci Chrám Chmele a Piva.

Text: M. Čonková, zdroj: SČVP a [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz)

## Pietní akt v Žatci

Dne 20. července 2024 proběhl pietní akt k 81. výročí vypálení Českého Malína na Volyni pod záštitou starosty Žatce Ing. Radima Laibla. Ve svém projevu jako přímý potomek volyňských Čechů hovořil o svém dědovi, který se zúčastnil bojů o osvobození Československa, a také o dětech v Českém Malíně, které se nemohly rozloučit se svými otci. Mgr. Edita Šebesta Langpaulová, zastupující předsednictvo celostátního výboru,



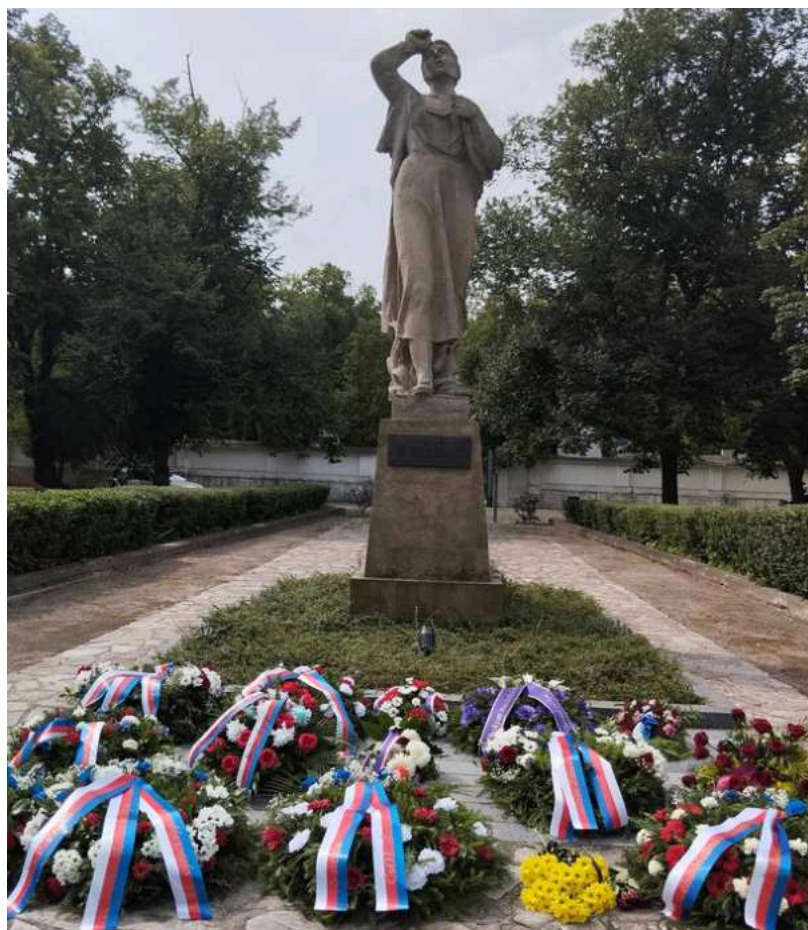
Pamětní deska Libuše Mrázkové v Žatci, foto: Jan Válek



Společná fotografie po slavnostním aktu v Žatci, foto: Marie Čonková

ve své zdravici hovořila o své prababičce a babičce, které jí jako desetiletému děvčeti vyprávěly o hrůzách v Českém Malíně, kde zahynula její příbuzná se čtyřletou holčičkou. Oba projevy byly velice emotivní, při nichž se mnohým hruly slzy do očí. Za oba projevy ještě jednou děkujeme. Po skončení pietního aktu u hřbitova jsme se přemístili na Kruhové náměstí, kde byly položeny květiny k bustě prezidenta Dr. Edvarda Beneše. Následoval přesun do Podměstí k pamětní desce Libuše Mrázkové-Novotné, rodačce z Českého Straklova na Volyni, která zahynula 9. září 1944 u Dukly. S jejím životem a osudem přítomné seznámil Dr. Jaroslav Moravec. Přinesl s sebou fotografii, kterou si účastníci mohli vyfotit u pamětní desky. Následoval oběd a volná diskuse v restauraci Chrám chmele a piva. Je to příležitost, při které se mohou setkávat členové a jejich rodinní příslušníci z různých regionů.

Text: Olga Nepivodová



Památník v Žatci s květinovými dary, foto: Marie Čonková

## Metodika úhrad členských příspěvků, darů na tisk, darů pro spolek a darů pro region

Tato metodika vychází z toho, co bylo v minulém období již nastaveno a odsouhlaseno.

1. Členský příspěvek je stanoven na 300 Kč za rok a hradí se dopředu v příslušném regionu platícího člena. Region posílá za člena na účet spolku 250 Kč. Zbýlých 50 Kč zůstává v pokladně regionu.

2. Na rok 2025 členské příspěvky vybírají regiony ve II. pololetí roku 2024. Na účet spolku je zašlou jednou položkou v měsíci lednu do 31. 1. 2025. Do stejného data zašlou regiony ekonomovi spolku také vyúčtování pokladny a případného svého účtu regionu na tiskopise, který dostanou vedoucí regionu. Zároveň pošlou seznam členů, kteří uhradili členský příspěvek, a stav členské základny regionu, tj. seznam členů k 1. 1. 2025. To vše do 31. 1. 2025 ekonomovi spolku.

3. Regiony mohou vybírat dobrovolný dar (příspěvek) na tisk. Ten odesílají na účet spolku i v průběhu roku, nejčastěji po setkáních v rozdílném opakování, s příslušným seznamem příspěvateľů k otisknutí poděkování. Dary vybrané koncem roku 2024 zasílají s příslušným seznamem odděleně od členských příspěvků (dvěma částkami) do 31. 1. 2025.

4. Pokud region vybírá členské příspěvky v dřívější výši 250 Kč, odesílá celých 250 Kč. Do pokladny regionu jde 0 Kč.

5. Jednotlivé regiony mohou vybírat i finanční dar pro region (příspěvek na region), který je nadále veden jako dar a ponechává si ho region na svoje výdaje.

6. Pokud výjimečně posílají členové finanční příspěvky na účet SČVP jednotlivě (členský příspěvek, dar na tisk), vždy uvedou jméno, příjmení a předmět platby (členský příspěvek, dar na tisk, dar spolku).

7. Pokud bude něco nejasné, volejte na číslo +420 602 563 237.

## Zpráva o hospodaření spolku v prvním pololetí 2024

Plánované příjmy za celý rok 345 000 Kč, skutečnost k 30. 6. 2024 je 254 018 Kč.

Plánované výdaje za celý rok - 295 000 Kč, skutečnost k 30. 6. 2024 je - 115 000 Kč.

Text: Jan Pavlica

## Přednáška o Heliodoru Píkovi v Krnově

Členové Sdružení volyňských Čechů a jejich přátel na Krnovsku vzpomínají na Heliodora Píku, který se mimo jiné zasloužil o vysvobození mnoha Čechů ze sibiřských gulagů v Sovětském svazu.

Dne 18. 6. 2024 se v Krnově, tradičně v městském muzeu v krásné Flemmichově vile, konala velmi zajímavá přednáška k připomenutí 75. výročí justiční vraždy generála Heliodora Píky a jeho podílu na formování a vojenském nasazení čs. vojenských jednotek ve 2. sv. válce. Heliodor Píka byl rodákem ze Štítiny na Opavsku. Dne 21. 6. uplynulo 75 let od jeho popravy ve věznici v Plzni. Přednášku měla paní magistra Jana Horáková, ředitelka Slezského zemského muzea v Opavě, která byla velkou přítelkyní rodiny Milana Píky, syna Heliodora. Vedle profesního má tedy k rodině pana generála i velice blízký osobní vztah. Generál Heliodor Píka byl vlastenec, který zastával demokratické principy prezidentů Masaryka a Beneše, legionář z 1. světové války, významný představitel prvorepublikové československé armády. Po okupaci v roce 1939 odešel do zahraničí. Od exilové londýnské vlády dostal za úkol stát se vojenským atašé v Sovětském svazu. Účastnil se v rámci toho mimo jiné i budování československé vojenské jednotky Ludvíka Svobody. Po skončení války jeho vojenská dráha pokračovala až do únorového komunistického převratu v roce 1948. Po pár týdnech byl 5. května 1948 ve vojenské nemocnici, kde se léčil po operaci žlučníku, zatčen, odvezen k tvrdým výslechům do konspirační vily, a tím vyvrcholilo jeho pronásledování. Komunistům se totiž nehodil, protože byl svědkem řady událostí z války a na jeho zatčení měli zájem Sověti, protože měl dobré zpravodajské kontakty na Západě. Obvinění bylo snůškou lží, které měly posloužit k likvidaci generála Píky. V politicky vykonstruovaném procesu byl odsouzen k trestu smrti a 21. června 1949 zavražděn na nádvoří plzeňské věznice. Syn Heliodora Píky Milan se spolu s doktorem Váhalou, jeho obhájcem, řadu let snažil o rehabilitaci svého otce. Ta se povedla až v roce 1968. V prosinci byl zproštěn všech obvinění a původní rozsudek byl v plné výši zrušen. Vzhledem k tomu, že v Krnově stále ještě žijí potomci Heliodora Píky, je každá výstava v krnovském muzeu připomínající jeho životní osudy vždy přitažlivá. Příležitosti využili členové Sdružení Volyňských Čechů a jejich přátel, kteří jsou vděční Heliodoru Píkovi za záchranu mnoha svých rodinných příslušníků bezdůvodně odsouzených do gulagu během 2. sv. války a za jejich vysvobození.

Před přednáškou se v 15 hodin setkali v hezkém prostředí kavárny Slunečnice na Hlubčické ulici. Zde je předsedkyně SČVP nejdříve informovala o Valné hromadě, která v sobotu 15. 6. 2024 proběhla v Praze a byl na ní zvolen nový předseda Sdružení, a pozvala je na setkání v Suchdole nad Odrou 21. 9. 2024. V příjemném prostředí probíhala živá diskuse.

Text a foto: Dagmar Dohnálková



## Lidová léčba Čechů z Ukrajiny a Kazachstánu



**Dne 10. července 2024 spatřila v nakladatelství Akademia světlo světa dlouho připravovaná kniha Mgr. Veroniky Beranské, PhD. s názvem Babičky léčitelky - Lidová léčba Čechů z Ukrajiny a Kazachstánu.**

Autorka se v knize vydává po stopách skupiny českých krajanů, kteří ve druhé polovině 19. století odešli za hranice tehdejšího Rakouska-Uherska do carského Ruska za hledáním lepšího živobytí, a sleduje, jak se jejich potomci spolu s rodinnými příslušníky v průběhu 20. století navrátili řízenou i spontánní migrací zpět na území svých předků. Mozaika vzpomínek na doby dávno minulé přibližuje život a myšlenkový svět tzv. volyňských a černobylských Čechů žijících ve druhé polovině 19. století a po velkou část 20. století na území současné Ukrajiny (tehdejší Volyňské a Kyjevské gubernie v carském Rusku) a také Čechů žijících v Kazachstánu. Mapuje jejich adaptaci a život po přesídlení na území současné České republiky s důrazem na málo probádané oblasti magie a rituálu, nemoci a lidového léčení. Autorka je etnoložka a působí na Univerzitě Karlově. Kniha je k dostání ve standardních distribučních sítích - na internetu i v kamenných knihkupectvích.

## Nová výstava "Dukla 1944" v Olomouci v Domě armády

V pátek 17. května proběhla spolu s Olo-mouckou muzejní nocí 2024 jedna z letošních velkých akcí Jednoty ČSOL Olomouc I „6. čs. střel. pluku Hanáckého“. V souladu se schváleným plánem podpořených akcí olomoučtí legionáři v nádherných prostorách Domu armády prezentovali výsledky své rozsáhlé sbírkotvorné činnosti. Návštěvníci, kterých bylo skutečně nad očekávání, se tak mohli seznámit s celou škálou stejnokrojů, výstroje, výzbroje a předměty denní potřeby příslušníků naší armády ze zlomových let 1914–1945. Samotné expoziční prostory zaujímají tři místnosti, v nichž se případní zájemci mohou v chronologickém pořadí seznámit s problematikou 6. čs. střelec. pluku v Rusku a jeho přesunu do svobodného Československa a do nového posádkového města Olomouce. Prostřední část je poté věnovaná předmnichovské armádě a tím pádem nástupci legionářského 6. pluku, tedy Pěšimu pluku 6 „Hanáckému generála Janina“ v souvislostech let 1920-1939. Poslední část je vzhledem k nadcházejícímu 80. výročí Karpatsko-dukelské operace aktuálně věnovaná účasti 1. čs. armádního sboru v SSSR. Návštěvníci se zde mohli a ještě budou moci seznámit nejen s pestrostí používaných stejno-krojů, ale také s různou výstrojí a výzbrojí příslušníků naší armády na východní frontě. Celá tato část je v prostoru, který je pro výstavní účely atraktivně upraven do podoby stylizovaného polního postavení. Zdroj: www.csol.cz

Místní sdružení Linstow pořádá od 30. srpna do 1. září 2024 již 32. muzejní slavnost. I letos čeká na návštěvníky pestrý program se zajímavými hosty z Ukrajiny, Polska, Brazílie a snad také s nějakým dalším překvapením.

Při přednáškách, tanci, hudbě a volyňských specialitách vám přejeme podnětná setkání a rozhovory s lidmi, kteří jsou spjatí s historií volyňských Němců.

### **Program:**

#### **Pátek, 30. srpna 2024**

17:30 Přivítání s hudebním doprovodem  
18:00 O historii Němců ve vých. Volyni a Kazachstánu

#### **Sobota, 31. srpna 2024**

14:00 Muzejní slavnost s kulturním programem  
18:00 Hudební spolek „Glück auf“ Groß Wokern”

#### **Neděle, 1. září 2024**

10:00 Domácí bohoslužba v kostele v Kiethu  
12:00 Vzpomínka na oběti útěku a vyhnání s položením věnce v Zahradě vzpomínek.

## Wolhynier Umsiedlermuseum

### Pozvánka



## 32. muzejní festival od 30. srpna do 1. září 2024

Wolhynier Umsiedlermuseum | ulice Kiether Str. 2 | 18292 Linstow | Tel.: 038457 / 5 19 63  
wolhynien.linstow@gmx.de | umsiedlermuseum-wolhynien.de

# Kde hledat informace o volyňských předcích v digitálních době a jak se v nich vyznat

Dnešní doba digitálních technologií přináší škálu nových informací a možností, jak je získat, pracují s nimi zájemci s volyňskými kořeny, badatelé, historici, genealogové i další nadšenci. Prostřednictvím moderních komunikačních platforem se můžeme seznámit s historickými fakty, jmény, místy a s lidskými příběhy, na které bychom neměli zapomenout. V tomto okénku nahlédneme do živých digitálních platforem, ve kterých bychom mohli informace o našich volyňských předcích nalézt a především je i doplnit o naše informace a naše předky:



Dzień	Miesiąc	Rok	Parafia	Imię	Nazwisko	Lat	Miejscowość
29	3	1840	Kurnów	Jan	Rokuszewski	17	Antonówka
20	11	1874	Kurnów	Karol	Károlyi	2	Antonówka
8	12	1874	Kurnów	Franciszek	Mieszko	9	Antonówka
7	8	1875	Kurnów	Mania	Szokolni	10	Antonówka
12	2	1876	Kurnów	Józef	Goczak	1	Antonówka
23	6	1876	Kurnów	Barbara	Hejnowska	46	Antonówka

[Dětem uchvátili Čechů jako přelomové momenty v literatuře](#)  
[Čestmír Janda: Vlny židů](#)  
[Jana Luptáková: Čechové v polské literatuře](#)  
[Václav Štěpánek: Čechové v polské literatuře](#)  
[Josef Dvorník: Československá literatura v letech 1918-1939](#)  
[Dějiny Matičky: Dějiny volyňských Čechů ve vztahu k dějinám](#)  
[Dějiny Matičky: Československá literatura v letech 1918-1939](#)  
[Dějiny Matičky: Slovenská literatura v letech 1918-1939](#)  
[Jiří Hofman: Čechové v literatuře - Příloha - Československá literatura v letech 1918-1939](#)  
[Česká literatura v letech 1918-1939](#)  
[Vlny z české literatury v polské literatuře](#)  
[Sborník z výzkumu o Čechách](#)  
[Česká literatura v letech 1918-1939](#)  
[Česká literatura v letech 1918-1939](#)  
[Česká literatura v letech 1918-1939](#)  
[Česká literatura v letech 1918-1939](#)

## 1. Volynaci.cz - [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz)

Jedná se o projekt Miroslava Hofmana a jeho přátel. Je historickou databází obcí a obyvatel na Volyni. Dokládá kulturní a ekonomickou vyspělost našich předků v kulisách tehdejší doby. Tato databáze se postupně plní z domácích archivů našich volyňských předků.

Každý z vás může být přispěvatelem na tyto stránky, stačí pouze napsat správci těchto stránek. Jsou zde evidováni 23 534 návštěvníci, přibližně 100 přístupů denně, bylo prohlédnuto 288 000 stránek, tj. 24 000 stránek měsíčně a 800 denně. Návštěvnost podle států je: 86 % Česká republika, 3 % Slovensko, 2,6 % Ukrajina, 1,7 % USA, 1,7 % Německo, 1,4 % Polsko, atd.

## 2. Youtube.com, Volyňské kořeny -

[www.youtube.com/c/VolyňskékořenyStandaSabolSCVP](https://www.youtube.com/c/VolyňskékořenyStandaSabolSCVP)

Natočená vyprávění a příběhy o životě Čechů na Volyni jsou projektem Stanislava Sabola, předsedy regionu Vyškov. Registrujeme zde několik desítek tisíc zhlédnutí těchto jeho videí. K pravidelnému odběru je zde zaregistrováno 370 odběratelů.

## 3. Facebook.com, Volyňští Češi, prarodiče, rodiče, děti, vnuci, právnicki přihlaste se - <https://www.facebook.com/groups/114077731954780/>

Nejnávštěvovanější Facebookové stránky s přístupem několika stovek lidí denně. Je zde uloženo několik desítek dokumentů, které vám pomohou dohledat informace k Vaším předkům. Je zde zaregistrováno cca 4200 odběratelů. Založila Mil. Žáková.

## 4. Facebook.com, Volyňští Češi Sever - <https://www.facebook.com/groups/volynaci>

Platforma zaměřená především na Volyňské potomky z oblasti Lounska, Žatecka a Podbořanska. Je zde zaregistrováno cca 400 odběratelů. Založila E. Langpaulová.

## 5. Facebook.com, [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz) a [Volynaci.cz](http://www.volynaci.cz) -

<https://www.facebook.com/groups/1029708534195745> a

<https://www.facebook.com/Volynaci.cz/>

Sesterské komunikační kanály (skupina a stránka) k webovým stránkám [www.volynaci.cz](http://www.volynaci.cz). Je zde zaregistrováno cca 1000 odběratelů.

## 6. Volyňské matriky, [www.wolyn-metryki.pl](http://www.wolyn-metryki.pl) - <http://wolyn-metryki.pl/joomla/index.php>

Webové stránky v polštině. Informace o životě a matrikách z Volyně, o polských ale i českých obyvatelích Volyně. Stránky stále doplňuje několik desítek nadšenců z Polska. Zajímavý je zde především vyhledávač, který vám v přepsaných dochovaných volyňských matrikách pomůže nalézt jednotlivé osoby podle jména, obce nebo příslušnosti k dané faře. Nevýhodou může být jazyková stránka - česká jména osob a obcí někdy mohou být důsledkem prolínání ruštiny, ukrajinštiny a polštiny různě zkomolená.

## 7. SČVP z.s. - Volyňská literatura - <https://www.scvp.eu/?p=h4>

Oficiální webové stránky našeho spolku Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, kde naleznete ve volyňské literatuře řadu zajímavých informací, knížek a zdigitalizovaných dokumentů o životě našich předků na Volyni. Na stránkách je dostupný také kompletní Zpravodaj sdružení a jeho předchůdkyně Věrná Stráž.

## 8. Family Search – Rodinný vyhledávač <https://www.familysearch.org/cs/>

Webové stránky Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů (někdy též nazývané Mormoni). Jeden z mála rodinných vyhledávačů a genealogického programu, který lze používat kompletně zdarma. A bez ohledu na to, jestli jsme nebo nejsme příznivci této církve, je chvályhodné, že Mormoni postupně sami na své náklady digitalizují a uveřejňují matriky z Volyňské gubernie na svých stránkách zdarma.

Exporty rodokmenů vytvořené na těchto stránkách jsou pak bez chyb, převeditelné do ostatních genealogických programů. Stránky jsou v češtině.



## 9. My Heritage – Rodinný vyhledávač - <https://www.myheritage.cz>

Nejrozšířenější webové stránky rodinných vyhledávačů a genealogických programů na světě. Vlastníkem je izraelská společnost. Po registraci zde si můžete sestavit vlastní rodokmen a vyhledávat informace z jiných databází a od ostatních uživatelů (program zobrazuje v případě společných předků shody). Do 250 osob je program zdarma. Nad tento počet je plná verze programu placená. Zcela zdarma je pak aplikace Family Tree Builder, která po instalaci funguje offline.

Společnost MyHeritage nebo její konkurenční společnost Family Tree DNA nabízí také testovací sady DNA, jejich zpracování, uložení a vyhledávání v databázi. V současnosti existují tři druhy DNA testů - test chromozomu Y (otcovská linie), test mitochondriální DNA (mateřská linie) a také asi nejvyužívanější autozomální test DNA (všechny linie v nedávné minulosti). Více informací o testování DNA můžete nalézt ve facebookové skupině Genetická genealogie. Stránky jsou v češtině.



Národní archiv

## 10. Národní archiv v Praze – Digitální knihovna <https://vademecum.nacr.cz/vademecum/>

V digitální badatelně Národního archivu v Praze lze nalézt řadu zajímavých informací k fenoménu volyňských Čechů (např. ve fondu Svaz Čechů z Volyně, ale i v dalších). A jestliže by požadované dokumenty nebyly na webu přístupné, lze osobně navštívit badatelnu Národního archivu, Archivní 2257/4, 149 00 Praha 4.

## 11. Digitální badatelny Státních oblastních archivů:

v Praze - <https://ebadatelna.soapraha.cz/>

v Třeboni - <https://digi.ceskearchivy.cz/>

v Plzni - <https://www.portafontium.eu/>

v Litoměřicích - <https://vademecum.soalitomerice.cz/vademecum/>

v Hradci Králové - <https://aron.vychodoceskearchivy.cz/>

**Moravského zemského archivu v Brně** - <https://www.mza.cz/aplikace/>

**Zemského archivu v Opavě** - <https://digi.archives.cz/da/>

V digitálních badatelkách českých archivů se nacházejí především matriky, sčítací operáty, pozemkové a jiné úřední knihy, kroniky, ale můžete v nich najít také mapy, fotografie a periodika. To vše může být užitečné především v případě bádání po předcích, kteří odešli v druhé polovině 19. století na Volyň.

Mimo digitální badatelny má každý archiv také fyzickou badatelnu, kam je možné po předchozím objednání přijít studovat další vybrané archiválie (týkající se například z Volyně navrátilivších se předků či Vás samotných).

Jestliže i Vy máte jakékoliv zajímavé dokumenty a fotografie v pozůstalosti po svých předcích z Volyně, pak jsou Národní archiv nebo územně příslušné Státní oblastní archivy a jejich organizační jednotky to pravé místo, kam by měly být předány, aby zůstaly zachovány i pro naše další generace. V digitální formě se ukládají na Volynaci.cz.

Z výše uvedeného je vidět, že zájemců o volyňskou historii jsou desítky tisíc z celého světa. Tedy mnohonásobně více, než stávající členská základna SČVP, z.s., která čítá kolem 1 125 členů.

Pojďme těmto zájemcům vytvořit v našem spolku takové podmínky, aby měli i oni zájem stát se členy našeho spolku.

Text: Miroslav Srbecký



# Čechoslováci a čeští krajané v Gulagu III.

## Díl III. - Vybrané příběhy volyňských Čechů

Závěrečný díl tohoto seriálu je věnován vybraným příběhům volyňských Čechů. Zvolený užší výběr výstižně dokumentuje realitu perzekucí v jednotlivých vývojových etapách sovětské společnosti a stav a obrat myšlení postižených osob.



Rodina Janoušova na Volyni v roce 1895, zdroj: arch. ÚSTR/ Sběrka projektu ČVG, Mik. Janouš a Eva Eiblová.



Rodina Hrnčířova před odjezdem Karla Hrnčíře do lázní, kde byl na jaře 1932 zatčen. Zdroj: arch. ÚSTR/ Sběrka projektu ČVG, Mik. Janouš a Eva Eiblová.

### Rodina Janoušova

Rodina Janoušova se skupinou vystěhovalců z Lounska v roce 1871 putovala železnicí do poslední východo-haličské obce Brody, pak 15 km pěšky na ruskou hranici a dál 40 verst (cca necelých 43 km) na hranici dubenského újezdu, aby se nakonec usídlila v obci Podhájce. Prvním jejím starostou se stala „hlava“ rodiny – Václav Janouš st. (1850-1920). Češi zpočátku museli čelit nedůvěře a závisti místních obyvatel, ale po velké dřině postupně svoje schopnosti prokázali. Pak ale začal „seriál“ zásahů do jejich prosperity – 1. sv. válka, VŘSR, občanská válka, krátké období Leninova NEPu, pak Stalinovo pronásledování a likvidace živnostníků, kolektivizace a hladomory. Tuto etapu už ale v plné míře zažívali tři synové Václava Janouše se svými rodinami – Václav ml., Josef a Vladimír. A také syn švagra Karel Hrnčíř, pocházející z Mirohošti, se svojí rodinou. Tato generace, narozená už na Volyni, byla optikou budoucího sovětského režimu „zatížená“ službou v carské armádě a podnikatelskými nebo církevními činnostmi. Václav Janouch ml. se zachránil tím, že se přestěhoval do Kyrgýzie (Frunze) a splynul se členy komunistického družstva Interhelpe, Josefa s rodinou od hladu zachránila finanční pomoc baptistů z Čech, Vladimíra Sověti v Novosibirsku zastřelili (1935) a jeho rodina beze stop zmizela. Karel Hrnčíř skončil v Gulagu (1932-1945). Po všech útrapách se zbytky rodin Janoušů a Hrnčířů v rámci reemigrace dostaly v roce 1947 do své pravlasti.

(Zdroje: WIKIPEDIE, Jan Dvořák a kol.: „Čechoslováci v Gulagu I.“ – volné citace). Zdroje: WIKIPEDIE, Jan Dvořák a kol.: „Čechoslováci v Gulagu III.“ – volné citace).

### Rodina Antonína Vodsedálka a charkovský proces

Antonín Vodsedálek (\*1899 Most) absolvoval gymnázium, plán na vysokoškolské studium mu překazila 1.SV – musel narukovat do rakousko-uherské armády, kde uprostřed válečných hrůz z levicového smýšlení dospěl až do komunistické frakce. Po návratu z války začal studovat na pražské FF UK a zahájil pedagogickou činnost, kterou mu nadřízení vzhledem ke komunistickým aktivitám zakázali vykovávat. Přerušil studium, plnil různé stranické úkoly a pak začal pracovat v Praze u sovětské obchodní mise. To ovlivnilo jeho rozhodnutí pracovat pro českou menšinu v Sovětském svazu, aby zde pomohl budovat „sociálně spravedlivou společnost“. Přes varování otce do Sovětského svazu v roce 1927 odjel a byl charkovským Lidovým komisariátem osvěty přidělen jako učitel do české školy v obci Krošna Česká, kde vedl také Sokol a kulturně-vzdělávací osvětu. Cestoval po českých vesnicích a školách Žitomirské oblasti, vstoupil do VKS(b), školil české učitele, sestavoval čítanky a učebnice, součástí pedagogické činnosti byly i přednášky o třídním boji. Komunikoval s vlastní, kde byl krátce o prázdninách v roce 1927. Pak mu už ale sovětské úřady další cesty nepovolily. Počátkem 30. let se situace začala radikálně měnit, vstřícnost k národnostním menšinám vzala za své (byl rušen tzv. program korenizace, tj. podpory jazyků národnostních menšin z počátku NEPu) a v druhé pol. 20 let začal teror proti nim. To zaregistroval i Antonín Vodsedálek, když mapoval poměry na českých školách při přípravě 3. sjezdu českých učitelů, který se konal v Žitomiru (červenec 1930). Tyto aktivity neunikly sovětské tajné policii, která ho v srpnu 1930 zatkla a pak brutálně „zlomila“ k podpisu doznání o protistátní činnosti. U charkovského Nejvyššího soudu proběhl 12. - 14. 6. 1931 „učitelský proces“, při kterém bylo nakonec souzeno 21 osob. Bylo vyneseno 10 trestů smrti s konfiskací veškerého majetku, které byly na základě čs. intervencí zmírněny na odnětí svobody ve výši 10 let, a 11 trestů odnětí svobody na 3 až 10 let (některé z nich zpřísněné o několikaleté vyhnanství). Vězně



**Manželé Jandurovi s prvorozenou dcerou Emilíí (1935). Zdroj: ÚSTR/Marie Šimková**



**Antonín Vodsedálek po zatčení OGPU v srpnu 1930. Zdroj: SA Služby bezpečnosti Ukrajiny. HDA SBU Kyjev.**



**Antonín Vodsedálek krátce po druhém zatčení OGPU v červenci 1941. Zdroj: SA společensko-politické historie Kirovské oblasti.**

transportovali do pověstného nápravně-pracovního tábora na Soloveckých ostrovech. Někteří z nich dočasně či na trvalo zešíleli. Tehdy tedy nebyl nikdo popraven – to mělo přijít až později za tzv. Velkého teroru. V roce 1940 byl Antonín Vodsedálek propuštěn a poslán do vyhnanství (Kirov). Manželka mezitím zemřela a on dohledával své děti po sirotčincích. Po napadení SSSR (22. 6. 1941) ho v červenci 1941 příslušníci NKVD znovu zatklí a obvinili ze špionáže; v červenci 1942 byl odsouzen na 5 let do Gulagu. Jak se po mnoha letech zjistilo, zemřel v roce 1943 ve vězeňské nemocnici (Uchta) v důsledku vyčerpání. Jeho dcera a syn se v rámci reemigrace v roce 1947 dostali do Čech ke svému dědovi Antonínu Vodsedálkovi st. (Zdroje: WIKIPEDIE, Jan Dvořák a kol.: „Čechoslováci v Gulagu I-II“ – volně citace).

## Josef Jandura a proces s českými učiteli

Josef Jandura (\*Krošna Česká) s dalšími 77 Čechy byl popraven za Velkého teroru v roce 1938. Vykonstruované a zmanipulované procesy v období „Velkého teroru“ zahrnovaly nejenom inteligenci, ale už i další profese v celé sociální šíři – „ze soukromých rolníků, žen v domácnosti, kolchozníků, dělníků, učitelů, inženýrů, lékařů, soudců, vojáků, pracovníků bezpečnosti, funkcionářů stranického a státního aparátu se náhle stávali trockisté, sionisté, fašisté, teroristé, diverzanti, sabotážníci, špioni, kontrarevolucionáři a nacionalisté“. O krutosti stupňujícího se sovětského teroru svědčí mj. skutečnost, že původní plán zatknout 46 150 osob a z nich 23 650 zastřelit, byl na návrh lidového komisaře NKVD N. Ježova navýšen o 30 000 osob s cílem spojit ho s oficiální operací proti české menšině. K tomu postačila například pouhá komunikace s čs. diplomatickými úřady či spolky, legionářský původ, náboženské aktivity. Ke zvládnutí takového množství „případů“ bylo nutné používat brutální metody, vedoucí k „přiznání“ obviněných, bez možnosti kontaktů s příbuznými či advokáty a odvolání. To stačilo mimosoudním „trojkám“ k tomu, aby urychleně realizovaly rozsudky (většinou smrti). Jedné jarní neděle roku 1938 si – obdobně jako další osoby – z domova odvedli pracovníci NKVD také Josefa Janduru, účetního pivovaru volyňské obce Krošna Česká. Rodina už ho pak nikdy neviděla. Byl součástí skupiny 78 Čechů, hromadně popravených v Žitomiru v den svátku sv. Václava 28. 9. 1938. Do Čech se v roce 1947 v rámci reemigrace dostal zbytek rodiny tj. manželka Anna a dcera Marie. (Zdroje: WIKIPEDIE, J. Dvořák a kol.: „Čechoslováci v Gulagu III“ – volně citace).

## “V.P.”

V.P. (\*1918 Hlinsk, +2002 Jižní Morava) prožil dramatický život. Po rozdělení Polska v roce 1939 („pakt Ribbentrop-Molotov“) přišli na Západní Volyň sovětsí okupanti a hned zahájili kolektivizaci. V.P. byl v dubnu 1941 odveden do Rudé armády. Jeho jednotka po napadení SSSR (22. 6. 1941) podlehla při obraně Smolenska německé přesile – m.j. vážla logistika (munice, jídlo) a trpěla špatným velením sovětských důstojníků. Je dostatečně známo, že v německém zajetí vojáci Rudé armády trpěli – to potvrzuje i zpověď V.P.: „nemocní byli postřílení, schopní chůze byli zahráni do pole a v obklíčení německými vojáky s kulomety a psi a při nedostatečném oblečení bez jídla a pití strávili tři dny. Pak museli vysílení absolvovat dlouhý pochod do zajateckého tábora v zázemí (obec Borysov) a následně v dobytčácích transport do Litvy (Orša). Zde jsme přečkali zimu – z původních 25 tisíc vězňů zůstalo 7 tisíc (denně z jednotlivých lágrových baráků odváželi až 20 mrtvých kostlivců, které hromadně pohřbívali do připravených jam). V březnu 1942 vězně transportovali do různých míst a já jsem se dostal do bývalého Stalinova pracovního tábora na Donbas (Stalino) dolovat uhlí a vykonávat další různé práce – v době bitvy o Stalingrad za krutých mrazů, jejichž důsledkem byly omrzliny. Oblečení a strava se zlepšily. Nakonec jsem se dostal za doprovodu Němců, z nichž někteří uměli čes-



**Památník obětí Velkého teroru s pamětní deskou na místě hromadného hrobu v Žitomiru. Zdroj: ÚSTR, Adam Hradílek.**

ky nebo polsky, do Besarábie (obec Mireni). Tam po ústupu Němců přišla Rudá armáda“. Méně už je známo, jak se chovala Rudá armáda k sovětským zajatcům, které „osvobodila“ z německého zajetí – otřesné zážitky ve své zpovědi popisuje V.P. takto: „28. 8. 1944 přišli Rusové a byli nemilosrdní. Každého, kdo podle obličeje vypadal jako Rus, mlátili – většinu z nich ale rovnou postříleli. Když ruský voják přišel ke mně a namířil pušku na moje prsa, řekl jsem ať nestřílí, že jsem Čech. A to mně zachránilo život – jakoby nade mnou stál anděl strážný.“ V.P. dál pokračuje: „pak jsem putoval z lágru do lágru, až jsem skončil v separačním táboře (Maršansk u Moskvy), kde byli vězni různých národností. Byla zde také kancelář pro nábor do Svobodovy armády, kam jsem se hlásil. Přítomný důstojník-Slovák mně ale řekl, že jsem nežil v Československu a patřím proto sovětské armádě. Pak jsem byl s ruskými Čechy, Němci a Rumuny 3. 12. 1944 zařazen do transportu na Východ. 14 dní jsme putovali v dobytčácích s kamínky a malým množstvím uhlí a jídla za Ural, kde byly mrazy kolem 35 stupňů. Dorazili jsme do Kazachstánu (Karaganda), kde následovalo odvěšení a karanténa. Pak jsem byl přidělen do uhelných dolů, kde jsme ve dvousměnném provozu 8 hodin denně bez odpočinku pracovali. Rusové do nás kopali a nadávali nám do zrádců. Denně po směně jsme museli kilometr v mrazu nést do tábora 5 cihel a pak si mohli umýt ruce a hlavu studenou vodou a mohli se najíst. Dvakrát měsíčně nám byla umožněna teplá koupel s odvěšením. Častokrát jsem vzpomínal na to, jak jsme se na Volyni měli dobře – dostatek dobrého jídla a zábavy. Koncem roku 1946 nás z lágru propustili, ale bez práva výjezdu z Karagandy po dobu 6 let. Bydleli jsme po dvaceti v zemljankách. Chleba jsme dostávali částečně na lístky, na zbytek jsme stáli nekonečné fronty. Pracovali jsme převážně bez volných dní s argumentem, že strana potřebuje uhlí. V šachtě byla řada úrazů včetně těch s trvalými následky nebo smrtelných, postižení ani pozůstalé rodiny s dětmi podporu nedostávaly. Ale to nejhorší teprve přišlo – začala se o mě zajímat KGB. Na výslechy jsem chodil s myšlenkou, že už se nedostanu zpátky. Opakovaně se ptali na to, jak jsem se dostal do německého zajetí, kdo tam se mnou ještě byl a co jsme tam dělali. Stěny zde byly po nekonečných výsleších potřísněné krví. Nakonec mně už dali pokoj, ale za určitých podmínek, které mně určili. Koncem šestiletého období, kdy za Chruščova docházelo k uvolnění, jsem byl pozván na vojenskou správu a vyzván k tomu, abych zapomněl na všechno, co bylo, i když to, co jsme prožili, bylo nesprávné. Obdržel jsem legitimaci-pasport se záznamem o mé minulosti, vojenskou knížku a byl jsem volný. S právem cestovat po celém Sovětském svazu s výjimkou některých pásem. Vrátil jsem se do Hlinska, ale nechtěli mě zde vzhledem k mé minulosti zaregistrovat. Putoval jsem proto po SSSR a střídal různá zaměstnání. Po létech zamítání mých žádostí o návštěvy Čech, se mi konečně v roce 1973 návrat do pravlasti podařil, i když jsem byl zde vnímán jako nežádoucí.“ V.P. se koncem 90. let nakonec dočkal jakési rehabilitace, ale zanedlouho poté zemřel. (Zdroj: Písemná zpověď V.P., uložená v archivu Marie Kloučkové – citace byly autorem upraveny gramaticky).

**Cílem seriálu** bylo uvést v zájmu pochopení daného tématu chronologický sled historických událostí a také souvislostí a příčin veškerého dění, které jsem čerpal z různých pramenů. A současně pomoci veřejnosti orientovat se v „moři“ dezinformací. Spolu s článkem „Rozdělení Volyně v březnu 1921“ (viz Zpravodaj SČVP č. 3/2023) je také připomínkou známého rčení „pozor – historie se opakuje“, dilematu „politická pravda verus pravda historická“. Závěrem ještě uvádím několik poznámek, které vše doplňují.

**Ztráta iluzí levicově orientovaných osobností**

Řada – nejenom českých – „levičáků“ a komunistů ztratila po zkušenostech z Gulagu veškeré iluze o sovětském režimu, který je perzekvoval a mnohdy v rámci výměny vězňů předával Němcům, aby pak putovaly do německých koncentráků (sovětští zajatci naopak do Gulagu). S jejich zkušenostmi ostře kontrastují prosovětské prezentace osobností, které se v SSSR mohly pohybovat všude a vše mohly vidět (k nim patřil např. Julius Fučík). Je otázkou, do jaké míry z přesvědčení, za peníze nebo z jiných důvodů ... Ojedinělým případem je Karel Vaš, bývalý vězeň Gulagu, pak voják čs. vojenské jednotky v Buzuluku a nakonec obávaný krutý vyšetřovatel a prokurátor v 50. letech.

**Zneužití vězňů Gulagu k nacistické propagandě.** Skupina vězňů Gulagu, která byla na základě amnestie v roce 1942 propuštěna k československé jednotce do Buzuluku, v bojích u Sokolova padla do německého zajetí. Pět osob z této skupiny bylo na základě rozhodnutí K. H. Franka z východní fronty převezeno do Prahy se záměrem využít je pro propagandistické akce (český Žid, český inženýr, podkarpatský Rusín, Slovák a český krajan z Volyně). Jejich pravdivé výpovědi o poměrech a zajateckých táborech v SSSR byly zaznamenány v rozhovorech s novináři a tři z nich v roce 1943 publikovány v knize H. Rolanda „Váleční zajatci vypovídají ...“. Po skončení akce byl židovský vezeň zlikvidován a ostatní po válce souzeni za kolaboraci. (Zdroj: J. Dvořák a kol.: „Čecho-slováci v Gulagu I.“ – volná citace).

**Hladomory a kanibalismus v táborech.** Oba jevy se v GULAGU se vyskytovaly běžně (obdobně jako ve sběrných táborech se zajatými vojáky Rudé armády pod německou správou); z hladu a vysílení pološilní lidé využívali každé příležitosti, aby si něčím naplnili žaludky. Velitelé např. na oznámení, že „v kůlně je asi 15 těl, které mají až na kost odřezané kusy masa“ reagovali cynicky: „no a co ...“. (Zdroj: WIKIPEDIE, J. Dvořák a kol.: „Čechoslováci v Gulagu II.“ – volné citace).

Prameny (zdroje): Jsou uvedeny v textu článku a u jednotlivých fotografií.

Text: Ing. M. Košťál. Poděkování: za spolupráci děkuji Mgr. Janu Dvořákovi, PhD. z ÚSTRU.

**Výzva pro volyňské pamětníky a badatele z předchozích čísel Zpravodaje SČVP nadále platí – už na ni reagovalo několik Volyňáků a ÚSTR tyto reakce prověřuje.**



# Mým hlavním tématem je projekt Čechoslováci v Gulagu

## Rozhovor s Janem Dvořákem



**Mgr. Jan Dvořák, PhD. (1982) je historik působící v Ústavu pro studium totalitních režimů ČR (ÚSTR). Specializuje se na problematiku politických represí vůči českým krajanům a čs. občanům v SSSR a tematiku holocaustu v českých zemích. Je autorem nebo spoluautorem několika tematických studií, publikací (např. Čechoslováci v gulagu I-III.) i popularizačních výstav.**

### Kdy a jak vznikl projekt Čechoslováci v Gulagu?

V počátcích se jednalo o projekt dokumentační s cílem zachytit poslední svědky Gulagu původem z Československa, zmapovat unikátní materiály z rodinných archivů a následně získat z postsovětských archivů relevantní spisy sovětských bezpečnostních složek. Od roku 2014 jsme s kolegy s jistou mírou nadsázky říkali, že ve snaze získat dokumenty z bývalých archivů KGB na Ukrajině soupeříme s Putinem. Od r. 2022 a zahájení ruské agrese na Ukrajinu tomu tak v podstatě je. Díky odvaze a ochotě ukrajinských kolegů v této práci i nadále pokračujeme. V samotném Rusku jsme výzkum zaměřili především na archivy v Moskvě, Republice Komi či Sverdlovské oblasti. V současnosti je ale kvůli ruské agresi na Ukrajinu a izolaci Ruska výzkum prakticky nemožný.

### Co je jeho cílem?

V současnosti se pokračujeme v akvizicích archiválií z tuzemských a zahraničních archivů a průběžně je uveřejňujeme v digitálním archivu, na kterém spolupracujeme s katedrou kybernetiky Západočeské univerzity. Průběžně vytváříme jmennou databázi obětí z řad Čechů a československých občanů perzekvovaných v SSSR, která již nyní čítá přes osm tisíc jmen a dalších biografických údajů. Ve spolupráci s nakladatelstvím Academia připravujeme knižní sérii mapující dějiny sovětských represí vůči krajanům.

### Jak se na Ukrajině prakticky realizuje?

Provádíme digitalizaci relevantních dokumentů, primárně vyšetřovacích spisů vedených na konkrétní oběti z řad Čechů a Čechoslováků, v ukrajinských bezpečnostních a státních archivech. V této souvislosti lze vyzvednout zejména klíčovou a úzkou spolupráci s ústředním Resortním archivem Bezpečnostní služby Ukrajiny (se sídlem v Kyjevě), současně jsme skenovali či skenujeme dokumenty i v jeho regionálních pobočkách v Užhorodě, Lvově, část materiálů máme i z dalších regionů a oblastí (vč. těch z již obsazených či dočasně okupovaných Ruskem – Cherson, Dobnas). To samé se týká i státních archivů – skenujeme v ústředí – Centrální státní archiv občanských sdružení a Ukrajinstiky (pro Kyjev a Kyjevskou

oblast) a pak i státních archivech jednotlivých oblastí – znovu např. Užhorod, Žitomír, Rivne a po menších částech i jinde.

### Existují statistiky o národnostech a počtech postižených osob?

Na

[https://cechoslovacivgulagu.cz/historie\\_represi\\_chronologie.html#](https://cechoslovacivgulagu.cz/historie_represi_chronologie.html#) jsou uvedeny u některých zpracovaných témat k dílčím otázkám také výběrové statistické údaje o obětech. Jak jsem se zmínil, zpracování souhrnné databáze obětí z námi získaných materiálů ještě nějaký čas zabere. Prozatím databáze obsahuje přes 8 tisíc jmen dalších biografických údajů, pochopitelně, a hlavně vzhledem k uzavřenosti ruských archivů, však nikdy nebude tato databáze zcela úplná.

### Jak se dokumenty zpracovávají a kde se archivují?

Skeny jsou archivovány v digitálním archivu projektu Čechoslováci v Gulagu <https://archivkgb.zcu.cz/> a používají se k publikování např. na našich webových stránkách s respektováním GDPR, využíváme je v našich odborných i popularizačních výstupech. Současně slouží i dalším historikům, badatelům i amatérským zájemcům o historii. Mezi nejsilnější okamžiky naší práce patří dohledávání a předávání osobních vyšetřovacích spisů NVDK/KGB bývalým vězňům Gulagu či jejich příbuzným a pozůstalým, kteří se tak mnohdy poprvé dovídají o utrpení příbuzných v Sovětských lágrech a věznicích.

### Jak funguje ruská nevládní organizace Memorial, mapující problematiku GULAGU?

Dne 28. února 2022 Nejvyšší soud Ruské federace rozhodl o likvidaci Mezinárodního Memorialu. Jeho ruské webové stránky jsou pozastaveny a tak většina jeho členů (alespoň vedení) musela opustit Ruskou federaci a působí v exilu na Západě – největší skupina je zřejmě v Německu (zejména Berlíně), část je v ČR (zejména v Praze); V Praze též působí české nezávislá platforma Memorialu viz <https://www.memorial-czechia.cz/cs/>.

Připravil: Ing. Miloslav Košťál  
Fotografie: archiv Mgr. Jan Dvořák, PhD.

## O životě Aloise Štěpánka podle jeho vnuka

Alois Štěpánek se narodil se v bouřlivém roce 1. světové války v Novém Teremně, okres Luck, v dnešní Ukrajině, v rodině zemědělců volyňských Čechů Ludvíka a Anny Štěpánkových. Vyrůstal se svými třemi bratry a těžce nesl nouzi o jídlo válečných a poválečných let a záhy ztrátu své maminky v útlém věku. Vychodil celkem čtyři třídy veřejné základní školy a tři třídy pokračovací školy, kterou ukončil roku 1929. Zlé zkušenosti s hladomorem ho vedly k učení mistrem pekařským, jenž úspěšně zakončil v roce 1935. Netrvalo dlouho a vzal si roku 1938 sobě mladší ženu Annu, rozenou Markovičovou, a odstěhovali se do nedaleké obce Huště. Mohl tak uniknout z vlivu své macechy. Záhy se jim narodil syn Evžen a v prvních dnech napadení SSSR Německem dcera Světlana.

Rodina se zázrakem vyhnula válečným pogromům a když se válečná fronta vracela zpět na západ, Alois s bratry neváhal a nastoupil k 1. čs. armádnímu sboru generála Ludvíka Svobody. Prošel boji v Karpatech, u Dukly a Liptovského Mikuláše, kde byl jako protiletadlový střelec vážně raněn. Později byl vysoce vojensky vyznamenán. Hned jak mohl po uzdravení, rozjel se za svou rodinou na Volyň a přesvědčil je, že se jim bude lépe žít v zemi jejich předků v Československu. Vrátil se a usadil v Třebušíně u Litoměřic na severu Čech, kde čekal na rodinu, která přijela až v roce 1947 díky reemigrační dohodě mezi ČSR a SSSR. Jeli s celým svým vybavením a dobyt看m dva týdny vlakem z Ukrajiny. Obnovili zde tradici soukromých zemědělců, chovatelů dobytka, drobného zvířectva a sadaření. Miloval tu práci a také zabíječky, při kterých se sám ujímal práce hlavního řezníka. Pečivo už ale nepekli. Jako většina se později nevyhnul znárodnování pozemků. Jako první se vdala dcera Světlana a odstěhovala se za svým mužem Antonínem Kutnarem do Kry. Později se oženil i syn Evžen s Annou Radoušovou a usadil se v Třebušíně v domě po prarodičích. Brzy šel Alois už jako válečný invalida do důchodu. Aktivně navštěvoval setkání organizace Svazu protifašistických bojovníků, jejímž byl členem.



Alois Štěpánek s manželkou v Podbořanech.



Alois Štěpánek v armádním sboru během války.

Když už neměli sil na práce okolo svého velkého domu, odstěhovali se v roce 1985 s manželkou do Podbořan, do malého domku v ulici Politických vězňů. Rád se tu věnoval práci na zahrádce a se dřevem. Staří manželé tak zde byli v podzimu svého života spokojeni při častých návštěvách své dcery a vnoučat, Jarmily, Věrky a Edy a jejich rodin, i vnuka Rostislava a Petra od syna. Jakož i při sezení na zelené lavičce pod krásnou velkou lípou v letních klidných večerech naproti svému domku číslo 658, kde se kochali pohledem na krásný barevný hrad „Karlštejn“, který stál pod třešní v jejich květinové zahrádce. Zde oba sobě věrní dožili a dnes odpočívají věčným spánkem v Kryrech na hřbitově, ve společném hrobu s dcerou Světlanou.

Text: Petr Štěpánek (vnuk), foto: archiv rodiny.

### Vzpomínky na dědečka

V měsíci květnu se v Muzeu volyňských Čechů v Podbořanech konala přednáška k letošnímu nadcházejícímu 80. výročí Karpatsko – dukelské operace. Součástí přednášky byla výstavka soukromé sbírky památečních vojenských předmětů včetně uniformy příslušníka 1. čs. armádního sboru a účastníka této operace pana Aloise Štěpánka, kterou za rodinu Štěpánků prezentoval jeho vnuk Petr. Zajímavá expozice vyvolala široké ohlasy veřejnosti zejména i proto, že pan Štěpánek posledních deset let svého života pobýval v Podbořanech. Stále zde a v nedalekých Kryrech žijí jeho potomci – vnuci a pravnucci a další příbuzní. Celá řada místních občanů se s ním setkávala a bylo by na místě připomenout si jeho osobnost a životní osudy. Požádala jsem tedy jeho vnuka Petra, který se rodinnou historií a s ní souvisejícími válečnými událostmi aktivně zabývá, aby na svého dědečka zavzpomínal. V diskusi po přednášce k tomu neměl časový prostor, a tak zpracováním medailonku doplnil jeho životní příběh. Kromě Aloise byli v armádním sboru i jeho bratři a další bratrance a bojové prožitky některých z nich jsou zachyceny ve válečné literatuře českých vojenských historiků. Svého zpracování by se měl dočkat i Alois Štěpánek příští rok v chystané knize o příslušnících protiletadlového dělostřelectva. Následující zajímavé vyprávění nám alespoň částečně představí pana Aloise Štěpánka, který sloužil v armádním sboru u protiletadlového oddílu 1. čs. brigády a pomáhal bojovat během druhé světové války za naši svobodu.

Text: Marie Čonková, foto: rodinný archiv Štěpánkových

# Příspěvky na tisk červen - červenec 2024

## Region Praha

Emilie Vacková 500 Kč, Viktor Ballada 200 Kč, Ing. Miloslav Masopust 1 000 Kč.

## Region Chomutov

Josef Lněniček 300 Kč.

## Region Žatec

Jindřich Bečvář 200 Kč, Dagmar Maršíková 300 Kč.

## Region Karlovy Vary

Regina Rambousková 400 Kč.

## Region Mohelnice

Zdenka Macháčková 200 Kč.

## Region Podbořany

Jiří Pěchota 500 Kč, Emilie Stieberová 300 Kč.

## Region Frýdlant

Věra Melíšková 500 Kč, Vladimír Urban 200 Kč.

## Region zahraničí

Vladimír Anděl poslal na členské a na tisk 20 liber po výměně to činí 588 Kč.

## Oprava z čísla 3 – region zahraničí

Jurij Raicin poslal na členské a na tisk 1 200 Kč.



## Významná životní jubilea

Dne 26. září 2024 čeká našeho milého volyňského válečného veterána generálporučíka v.v. **Ing. Miloslava Masopusta** významné životní jubileum - 100 let od jeho narození.

Přejeme mu z celého srdce pevné zdraví, vitalitu, optimismus a spokojenost.

Ing. Miloslav Košťál a PhDr. Jan Valíček

Stoleté životní jubileum oslavil v červenci také **Vladimír Anděl** původem z obce Tři Krčmy. Srdečně přejeme jen to nejlepší, především mnoho zdraví, spokojenosti a radostných chvil v kruhu blízkých.

## Region ŠUMPERK

V srpnu oslavuje 86 let **Jiří Klaban** z Novostavců, nyní Velké Losiny, 86 let **Eliška Krobotová**, roz. Šalamounová z Ozeran Č., nyní Rapotín.

V září oslaví 91 let **MUDr. Libuše Nidetzká** ze Suchovce, nyní Nový Malín, 87 let **Remigius Haken** z Lucka, nyní Sobotín, 87 let **Antonie Kynštová**, roz. Sitařová z Kliščivky, nyní Nový Malín, 81 let **Alena Trčková** roz. Brendecká z Novin Č., nyní Vikýřovice, 75 let **Eliška Vašková**, roz. Glancová ze Šumperku, nyní Libina.

Všem oslavencům přejeme pevné zdraví a životní pohodu do dalších let.

## Region LITOMĚŘICE

V srpnu oslaví 75 let **Vlastimil Bohatec** z Boratína, bytem Litoměřice.

V září oslaví 82 let **Ljubov Šponiarová** z obce Kutjanky, bytem Úštěk, 85 let **Irena Dvořáková** ze Stromovky, bytem Litvínov, 89 let **Anna Šarayová** ze Stromovky, bytem Hošťka, 100 let **Růžena Stehlíková** z Novostavců, bytem Čížkovice.

Všem oslavencům přejeme všechno nejlepší a hodně zdraví do dalších let.

## Region OLOMOUC

V červenci oslavila 70 let paní **Anna Bruštíková**, bytem Kožušany u Olomouce. V září je oslavencem pan **Václav Albrecht** z Moldavy, nyní Hněvotín - 89 let.

Naším členům do příštích let přejeme hodně zdraví a osobní pohodu.

## Region ZAHŘANIČÍ

V březnu oslavili 88 let **Jarmila Šťastná** z Kvasilova, nyní Berlín Německo, 81 let **Václav Ledvina** z Těřešova, nyní Wiesental, Německo. V květnu oslavil 95 let **Winston Shantora** z Curkova, nyní Scarborough, Kanada. V červenci oslavil 100 let **Vladimír Anděl** z obce Tři Krčmy, nyní Londýn, Anglie.

Všem jubilantům přejeme vše nejlepší, do dalších let hodně zdraví a životní pohody.

## Region BRNO

V srpnu oslavuje 90 let **Alžběta Bezděková**, roz. Janečková z Teremna, nyní Brno.

Jubilantce přejeme pevné zdraví a dostatek životní energie do dalších let.

## Region CHOMUTOV

V srpnu oslaví 90 let pan **Hovorka Jan** z České Hulče nyní Žatec, 87 let paní **Hradecká Milena**, roz. Bajerová z Rovna, nyní Chomutov, 91 let paní **Rosendorfová Ludmila** z Chomutova, 75 let pan **Šnýdl Vladimír** z Mostu, 101 let paní **Tomášková Nona** ze Zdobunova, nyní Jirkov, 50 let paní **Vetýšková Radka** z Chomutova.

V září oslaví 83 let pan **MVDr. Helebrant Miloš** z Volkova, nyní Chomutov, 96 let paní **Chloupková Anna** z Šerže Chelm, nyní Chomutov, 86 let paní **Kosková Vlasta**, roz. Pěničková z Omelanštiny, nyní Chomutov, 91 let paní **Koubková Marie**, roz. Bajerová z Křemence, nyní Místo u Chomutova, 81 let paní **Nováková Věra**, roz. Veselovská z Michalovky, nyní Chomutov. Srdečně gratulujeme a přejeme hodně zdraví štěstí a spokojenosti.

## Region TACHOV

V Tachovském regionu přejeme k srpnovým 88. narozeninám panu **Janu Noskovi** z Tachova, k 83. narozeninám paní **Anně Sýkorové** z Antonovky, nyní z Tachova, a k 77. narozeninám panu **Václavu Valešovi** z Olšanky, nyní z Tachova. Z naší nejmladší generace v září oslaví 35. narozeniny **Hana Hrubá**, potomek předků z Myrice, Český Straklov, nyní z Plzně, 39. narozeniny **Tereza Matějková** z Vysoké České, nyní ze Stříbra, 48. narozeniny **Helena Kučerková**, nyní z Plzně, dále oslaví 62. narozeniny **Jana Záborská**, žijící v Konstantinových Lázních, 78 let bude **Marii Librové** z Olšanky, nyní z Tachova. Přejeme všem pevné zdraví a těšíme se na zářijové setkání!

## Region NYMBURK

V našem regionu oslavili a oslaví svá životní jubilea tito občané z Milovic: 90 let **Vlačihová Ludmila**, 84 let **Gerasimčuková Lidie** a **Koníčková Emilie**, 82 let **Černý Vladimír**, 70 let **Nazarčuková Emilie** a **Palamarčuk Nikolaj**, 65 let **Huková Tamara**, 60 let **Vlačiha Boris**, 50 let **Zagrebelny Sergej** a **Zagrebelna Lenka**.

Přejeme vše nejlepší, do dalších let hodně zdraví a životní pohody.

## Region MOHELNICE

V srpnu se dožívá 89 roků **Minářová Emilie**, roz. Dobrá, z Malých Omelan, a 89 roků **Klusáková Ludmila** z Chomouta. V září slaví 65 let **Zdráhalová Eva**, jejíž rodina pochází z Martinovky, a 83 let **Macháčková Zdenka** z Kurdybáně Žornovské. Všem našim jubilantům přejeme hodně zdraví a štěstí do dalších let.

## Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V srpnu slaví narozeniny paní **Terezie Zajíčková**, nar. Oldryszowice Polsko, bytem Kujavy - 75 let; pan **Ing. JUDr. Jiří Křivský**, nar. Mojžíř, bytem Opava - 75 let; a pan **Ing. Jaroslav Holý**, nar. Niva Hlubinská, bytem Nový Jičín – 87 let.

V září slaví paní **Ludmila Kopecká** - Čížová, bytem Hladké Žitovice - 70 let; pan **Václav Vyhřídál**, nar. Jindřichov, bytem Jindřichov – 75 let; paní **Zdeňka Šreková**, roz. Vaněčková, nar. Omelany, bytem Fulnek – 83 let; pan **Vladimír Borovský**, nar. Volkov, bytem Kostelec, Fulnek - 84 let; pan **Vladimír Jeřábek**, nar. Zborov, bytem Kunín – 90 let; pan **Jiří Kabát**, nar. Martinovka, bytem Bílovec – 92 let; paní **Emilie Najmonová -Javůrková**, nar. Hubín český, bytem Suchdol nad Odrou - 93 let.

Všem jubilantkám a jubilantům přejeme jen dny plné zdraví, vitality, pohody, radosti, spokojenosti a také štěstí.

## Region DOMAŽLICE

V září oslaví 87. narozeniny paní **Slavěna Bejvlová**, narozena v Lucku, nyní žije v Horšovském Týně. K životnímu jubileu přejeme hodně štěstí, zdraví, pohody a spokojenosti.

## Region PRAHA

V srpnu oslaví 96 let **Ing. Josef Kindl** z Buderáže, nyní Praha, 80 let **Klaudie Hrušková** z Kuňova, nyní Beroun, 75 let **Kvasničková Žofie** ze Žatce, nyní Praha, 40 let **Radek Sklenář** z Rakovníka, nyní Praha.

V září oslaví 100 let **Ing. Miloslav Masopust** ze Straklova Č., nyní Praha, 95 let **Věra Holubeva** z Umáně, nyní Praha, 92 let **Emilie Doleželová** z Bojarky, nyní Praha, 91 let **Jiřina Fočerová** z Mirotína, nyní Praha, 90 let **Miroslava Kuběnková** z Lucku, nyní Praha, 85 let **Emilie Vacková** z Podhájců, nyní Praha, 84 let **Ing. Václav Vohralík** z Lipin, nyní Mutějovice, 82 let **Ing. Viktor Ballada** z Ládovky, nyní Praha, 80 let **Miloslav Šťastný** z Seredního Háje, nyní Příbram, 70 let **Emilia Marková** z Malé Zubovštiny, nyní Český Krumlov. Všem jubilantům srdečně gratulujeme a do dalších let přejeme pevné zdraví.

## Region ŽATEC

V srpnu oslaví 70 let p. **Slávka Černá** z Malinovky, nyní Chomutov, 85 let p. **Nila Hordějčuková** z Novokrajeva, nyní Chlumeč, 80 let p. **Bohumil Šulitka** z Jadvipolu, nyní Klášterec n. Ohří.

V září oslaví 75 let p. **Anna Hlaváčková** z Hulče, nyní Žatec, 80 let p. **Jaroslava Hrníčková** z Českého Volkova, nyní Holeděček, 87 let p. **Jaroslava Kahounová** roz. Horáčková z Hušče, nyní Vilice, 60 let p. **Radka Lučanová** ze Žatce, 84 let p. **Naděžda Mižigárová** z Volkova, nyní Rakovník, 91 let p. **Alexandr Olmer** z Ivanovky, nyní Třemošná, 90 let p. **Vlasta Ransdorfová** ze Zálesí, nyní Kolečovice.

Hodně zdraví a štěstí do dalších let.

## Region PODOBŘANY

V srpnu a září slaví své 88. narozeniny paní **Marie Krejčová** z Buderáže, nyní Siřem, 84 let slaví paní **St. Křížková** ze Strojetic, 81 let paní **Helena Macáková** z Buršovky, nyní Velká Černoc, a 84 let paní **Lydie Valentová** z Ulbárova, nyní Podbořany. Všem uvedeným oslavencům i těm, kteří nejsou vyjmenovaní, přeji hodně zdraví a štěstí.



## NAŠE ŘADY OPUSTILI

### Region BRNO

Dne 4. července 2024 zemřela ve věku 93 let paní **Antonie Svatušková**, roz. Hyblerová z Vilhemovky, naposledy bytem Olbramovice. Upřímnou soustrast rodině a všem pozůstalým.

S bolestí v srdci a zármutkem v duši oznamujeme, že začátkem srpna nás opustil ve věku 97 let válečný veterán pan kapitán **Jaroslav Sitar**, narozen v Sienkevičovce, naposledy žijící v Branišovicích. V 17 letech nastoupil do armády, zúčastnil se Karpatsko-dukelské operace. Čest jeho památce. Upřímnou soustrast pozůstalé rodině.

### Region ŽATEC

Paní **Jiřina Bělohoubková**, rozená Husáková z Jezírka, zemřela 8. června 2024 v nedožitých 90 letech, naposledy bytem Plzeň-Letkov.

Dne 10. 6. 2024 zemřel ve věku 80 let p. **MVDr. Vladimír Šejna**. Pocházel z Antonovky, naposledy bytem Žatec. Upřímnou soustrast rodině a všem pozůstalým.

### Region NYMBURK

Se smutkem oznamujeme, že v červnu (5. 6. 2024) naše řady opustila ve věku nedožitých 96 let paní **Ludmila Černá**, bytem Milovice. Upřímnou soustrast rodině a všem pozůstalým.

### Zemřel Miroslav Bernat

Ve věku 100 let zemřel v noci na úterý 6. srpna 2024 válečný veterán, účastník bojů druhé světové války na východní frontě v řadách 1. československého armádního sboru a volyňský Čech pan **Miroslav Bernat**. Účastnil se bojů v rámci Karpatsko-dukelské operace. Čest jeho památce.

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podháječek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Ve Zpravodaji jsou použity obrázky z fotobanky Canva. Číslo vydání 4/2024. Redaktorka: N. Chejnovská. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na N. Chejnovská, Dlouhý Újezd 202, 34701 Tachov. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 5/2024 je 23. 9. 2024. www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 19. srpna 2024. Číslo 5/2024 vyjde v říjnu.